

سُبْحَانَ اللَّهِ
وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِالَّذِي يُعْذِرُ
مَنْ شَاءَ مِنْ عِبَادِهِ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

کلاس مجازی کارگاه ارتباط تصویری 3
مدرس: معصومه فرخی
این مطالب به جهت کلاس مجازی دانشگاه زینب کبری (س)
تدارک دیده شده است و هرگونه استفاده از آن بدون نام و
منبع جایز نیست.

عنوان درس:

کارگاه ارتباط تصویری ۳

(طراحی پوستر و بسته بندی)

مدرس:
معصومه فرخی

کلاس مجازی کارگاه ارتباط تصویری 3- مدرس: معصومه فرخی

ارتباط با مدرس

دانشجویان عزیز و گرامی

با سلام

طبق دستور دانشگاه مبنی بر برگزاری کلاس های مجازی ضمن توضیحاتی در جهت راهنمایی شما عزیزان پنج موضوع برای درس کارگاه ارتباط تصویری 3 که شامل طراحی پوستر و بسته بندی میباشد خدمت شما عزیزان ارائه میگردد. طبق توضیحات داده شده پیش طرح و اجراهای خود را به آیدی ارسال شده توسط مدیرگروه محترم گرافیک ارسال فرمایید. هرگونه سوال در خصوص تمرین های مطرح شده را در اسرع وقت پاسخگو هستم.

پیروز و سلامت باشید.

معصومه فرخی

جلسه سوم

ادامه پروژه شماره ۱

پوستر تبلیغاتی (تجاری)

تایپوگرافی در پوستر:

در پوسترهای اولیه که وظیفه معرفی یک کالا یا یک اثر هنری را برعهده داشتند کلمات و حروف تنها به اطلاع رسانی پوستر کمک می کردند و به عنوان یک عنصر بصری در اندازه های مختلف فضای پوستر را در می گرفتند.

برای نمونه اولین پوسترهایی که پدر و پدربزرگ های ما را برای دیدن نخستین فیلم های سینمایی ایران، ترغیب می کردند دارای چنین ویژگی بودند در این پوسترها مشخصات فیلم از جمله نام بازیگران، کارگردان و... به ساده ترین شکل و به سه زبان فارسی، فرانسه و روسی منتشر می شد.

پیشرفت صنعت چاپ و پیدایش هنر عکاسی با ایجاد تحوّل شگرف در طراحی پوستر به تدریج تصاویر را به درون پوسترها کشاند تا پوسترها به ترکیبی از نوشته و تصویر بدل شوند.

در این شرایط بود که طراح پوستر مجبور شد برای انتقال پیام به مخاطب به فراگیری اصول زیبا شناسی بپردازد و این امر رفته رفته به اصول و قواعد طراحی پوستر هویتی مستقل بخشید.

تایپوگرافی در پوستر:

درواقع با ورود تصاویر به پوسترها نه تنها از اهمیت نوشتار در آنها کاسته نشد بلکه به ایجاد جنبشی جدید در نحوه طراحی حروف پوستر انجامید. چرا که از آن زمان به بعد حروف می بایست در کنار تصاویر که دارای قدرت بصیری بالایی بودند جلوه کرده و به انتقال پیام و شعار مورد نظریه مخاطب کمک کنند.

در نتیجه این تحولات لزوم ایجاد یک دگرگونی در فرم، اندازه و شکل نوشتار در پوستر بیش از پیش حس شد و با گذشت زمان و با شکل گیری شیوه های گوناگون تایپوگرافی، حروف و نوشتار جایگاه ویژه ای در پوستر پیدا کردند.

تایپوگرافی در پوستر:

رونالد بارتزادیب و فیلسوف فرانسوی می گوید:
«در گذشته عکس ها و تصاویر معنا را
به تصویر می کشیدند و امروزه نوشتار
تصاویر را با خود حمل می کنند و
تصاویر را با فرهنگ و تصورات آمیخته
می سازند»

نوشتار چگونه باشد؟

نوشتار جدا از رسالتي که برعهده دارد (خبررسانی) با تبدیل شدن به یک فرم در ترکیب بندي (کمپوزیسیون) با کل پوستریگانه شده و به عنوان یک اثر تجسمي مستقل، نقوش ماندگاري را در ذهن مخاطب بر جاي مي گذارد.

به عبارت دیگر پوستر با جدا شدن از موضوع خود همچون هر اثر هنري دیگر فارغ از زمان و مکان باقي مي ماند.

حروف پوستر باید در درجه اول خوانا و سپس خواندني باشد. خوانا از لحاظ وضوح روشني و رسا بودن به گونه اي که مخاطب هنگام مشاهده حروف بر خواندن آن هیچ مشکلي برنخورد. خواندني از این جهت که قرائت کردن نوشتار براي خواننده همراه با نوعي چالش توأم با لذت و علاقه باشد و هیجان مخاطب را برانگیزد.

با حروف فارسی چکار کنید؟

در طراحی اعلان (پوستر/آفیش)، نوشتار و متن، غیر از وظیفه اطلاع رسانی مکتوب خود نیز یک فرم محسوب می شود و در کل ساختار پوستر از لحاظ ترکیب بندی و صفحه آرایی به کار می آیند. ایرادی که در اکثر پوسترهای فارسی نسبت به لاتین به چشم می خورد عدم تنوع در فونتهای فارسی است و به ندرت آثاری با تأکید بر روی نوشتار دیده می شود (هرچند که از نظر ارزش گذاری تصویر و نوشته به یک اندازه است) و یا اینکه از تایپوگرافی خلاق و قوی از لحاظ بصری خبری نیست و بیشتر این آثار دارای حروفی مشابه و یک دست از لحاظ فرم هستند.

با حروف فارسی چکار کنید؟

در حالی که یکی از نقاط قوت پوسترهای لاتین، بخش نوشتاری آن است. حروف و کلمات لاتین، جدا از وجه خبری دارای اشکال بصری بوده (به طور مثال کلمه **A** می تواند برداشتی از سرگاو تعبیر و تلقی شود) خاصی بهره می برند که در ترکیب بندی با سایر عناصر پوستر به جذابیت آن می افزایند. برای نمونه در پوسترهای سینمایی که در دو بخش فارسی و لاتین تهیه می شوند. این موضوع آسانتر قابل درک است. پوسترهای لاتین به خاطر اینکه از فونداسیون و زیباشناسی غربی سرچشمه می گیرند از ساختار منسجم تری برخوردار هستند. در کشور ما نیز اصول پوستر سازی با الگوی غربی تدریس می شود. اما در آموزش و کار عملی همواره مشکل منتهای فارسی با ویژگی های خاص خود و متفاوت از غرب وجود دارد.

با حروف فارسی چکار کنید؟

حروف فارسی با توجه فرهنگ و سنت های نوشتاری این مرزوبوم به هم چسبیده است که این ویژگی موجب شده تا از قابلیت های چاپی الفبای فارسی کاسته و عرصه برای طراحی هنرمندانه حروف تنگ شود و متقابلاً جدا بودن حروف لاتین از نظر نگارش دست تایپوگر افیست های غربی در طراحی و تثبیت انواع حروف الفباء و حروف لاتین باز کرده است به طوری که هر ساله انواع فونت های گوناگون در طرح ها و شکل های مختلف به دنیای گرافیک ارائه می گردد و طراحان گرافیک برای به کارگیری انواع حروف از نظر شکل و اندازه و... در آثارشان آزادی انتخاب بیشتری دارند.

با حروف فارسی چکار کنید؟

اما بدانید

فونت فارسی بسیار زیباست و منحصر به فرد!

با حروف فارسی چکار کنید؟

در پوستره‌های اولیه طراحی شده در ایران از خط و نوشته صرفاً جهت انتقال مفاهیم و اطلاعات و به عنوان یک اطلاع رسان صرف استفاده می شد و کمتر فرم اشکال بصری آن با توجه به موضوع مورد توجه قرار گرفت. هیچ گاه به طور جدی کار تحقیقاتی به روی خط فارسی انجام نگرفته است تا قابلیت های آن کشف گردد. همواره با دید توریستی به خوشنویسی در حد قلم و مرکب نگاه می کنیم و هیچ گونه تلاش جدی برای عبود از خوشنویسی و رسیدن به تایپوگرافی نرسیده ام.

کمتر به فکر آن بوده ایم تا دارای پالت های مختلف تایپوگرافی از حروف و الفبای فارسی باشیم و این را می توان به حساب کم کاری کسانی گذاشت که در این مقوله به فعالیت می پردازند.

برای شروع کار:

یه جمله (شعر معروف و جذاب در حد 1 بیت یا 1
مصرع، یک ضرب المثل و یا عنوان یک رویداد فرهنگی،
هنری یا ادبی را انتخاب کنید.

پایان جلسه چهارم

دانشجویان عزیز و گرامی
در این جلسه با پوستر تایپوگرافی آشنا شدید. در جلسه بعد شگرد طراحی و
نمونه کارهایی باهم میبینیم ضمن آنکه موضوعات خود را انتخاب کرده و در
گروه ارسال فرمایید.

موفق باشید.
معصومه فرخی